

ΑΠΟ ΤΑ ΜΝΗΜΕΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

ΤΟ ΠΑΛΑΤΙ ΤΩΝ ΒΛΑΧΕΡΩΝ

Ένα ένδοξο έρειπιο τής Κωνσταντινουπόλεως. Ο αιώνας Θωμάς και ο τάφος τής Μαρίας. Μιά τραγική σκηή στο ναό τών Βλαχερνών. Το κίνημα του ναυάρχου Βαρδάνη και η σφαγή του Τιβερίου. Χρόνια κίματος και φρίκης. Ίουστινιανός ο Ρινότμητος και η φοβερή του εκδίκησης.

Αι Βλαχέρων είναι μία από τις επίσημότητες για τον ορθόδοξο Χριστιανισμό τοποθεσίας τής Κωνσταντινουπόλεως. Βρίσκεται στον Κεράτιο κόλπο, μέσα στα αρχαία τείχη, δεξιά για κείνον που μπαίνει από την Πύλη Εϊβάν-Σεράι. Σώζονται ακόμη εκεί τα ερείπια του μεγαλοπρεπέστατου Παλατιού των Βλαχερνών που το άγαυοίσε τόσο ο περίφημος αυτοκράτωρ Μανουήλ ο Κομνηνός. Στην εποχή των Σιαυροφροϊών πρώτος ανέβη το ανάκτορο τοΰτο ο άρχηγός των σταυροφόρων Πέτρος ο Έρημίτης, τῷ 1096. Ο τότε αυτοκράτωρ Άλέξιος υποδέχτηκε τον ήρωα με κάθε τιμή και του έδωκε μάλιστα και 220 χρυσά Βυζαντινά νομίσματα και άλλα χρήματα για τους στρατιώτες του. Έξαφνα όμως, ένα βέλος, τοξομένο από το στρατόπεδο του Πέτρου, τραυματίζει έναν άξιωματικό που στεκότανε πλάγι στο θρόνο του Αυτοκράτορα... Σηκώνεται όργισμένος ο Άλέξιος και διατάζει να βγούν κατά των Σταυροφόρων δύο λόχοι. Γίνεται μάχη και σφαγή. Οι Σταυροφόροι τρέπονται εις φυγήν δεκατισμένοι...

***

Στο ναό των Βλαχερνών εσώζετο ένα παλαιότατο χειρόγραφο άναφερόμενον στην κοίμηση τής Παναγίας. «Όταν η Μαρία έκοιμήθη έν Κυρίω, έγραψε ο Χρονογράφος, η μορφή της ή τόσο ακτινοβόλος περιεβλήθη από καινούργια και ουράνια όμορφιά και το σώμα της ανέδωκε γλυκιάτη εσώδια. Το παρθένο της λείψανο άπεσέθη μέσα σε κέδρινο φέρετρο, το όποιον η γυναίκες τής Ίουδαίας εστόλισαν με άνθη και φύλλα.

Οι Άπόστολοι μετέφεραν το λείψανο, κρατούντες αυτό ύψηλά, στους ώμους των μέχρι τής Γεθσημανής, όπου ήταν ο τάφος.

Κατά τα έθιμα των Ίουδαίων, μπροστά από την Ιερά κοπή ή βράζιδα μονοιστικά, με αυλους και φόρμιγγες, και γυναίκες μοιρολογίστριες... Όταν δέ το σώμα τής Μαρίας έτάφη, οι παρευρισκόμενοι έξεραάγησαν σε λυγμούς. Πικρή όδύνη έπίεζε τις ψυχές τους και γονατισμένοι έδέοντο και έψαλλαν Ιερούς ύμνους».

Και παρακάτω :

Έτρείς ήμέρες είχαν περάσει και οι Άπόστολοι δέν μπορούσαν ν' άπομακρυνθούν από το μέρος όπου έκειτο το Ιερό λείψανο τής Άγίας Παρθένου, το άντικείμενον τοΰτο του νεβαριού και των δακρύων των. Και όμως η ώρα είχε ρτάσει για να έπιστρέψουν στις έκκλησίες τους...

Ήταν λοιπόν έτοιμοι να ξεκινήσουν, όταν καταφάνει τελευταίος ο μόνος που έλειπε από την κηδεία, ο Θωμάς. Θλιμμένος έως θανάτου, άπαρηγόρητος για την άπουσία του,ρωτάει : «Είνε λοιπόν άληθεια ; Πέθανε η Μητέρα του Κυρίου μας ;». Οι Άπόστολοι του δείχνουν τον τάφο της, αλλά ο Θωμάς δέν πιστεύει. Θέλει να ίδη με τα μάτια του, θέλει να προσφέρει τή λατρεία του και τα δάκρυά του στο λείψανο τής Μαρίας. Οι Άπόστολοι, για να τον ευχαριστήσουν, σηκώνουν την πλάκα του τάφου.

Άλλά το φέρετρο ήταν άδειο !...».

***

Ο Ναός των Βλαχερνών έχει μεγάλη και περιπετειώδη Ιστορία. Και έν πρώτους δέν έμεινε δυστυχώς ακηλίδωτος από βασιλικό αίμα. Η περιγραφή του κακουργήματος τοΰτου είνε τόσο περισσότερο τραγική όσο το δυστυχισμένο θύμα που έβρασε την έκκλησία με το αίμα του ήταν ένα άθλιο παιδί, ένα βασιλόπουλο...

Είνε ίσως γνωστόν ότι ο Ίουστινιανός ο Β', υιός Κωνσταντίνου του Παγονάντου, βασιλεύσας το 695 ύπήρξε θηριωδέστατος — χειρότερος του Νέρωνος και του Καλιγούλα. Ο δούξ Λεόντιος έξαστράτευσε έναντίον του, τον έξεθρόνισε και για να τον στιγματίσει περισσότερο του έκοψε τή μύτη ! Για τοΰτο είνε γνωστός στην Ιστορία ως «Ίουστινιανός ο Ρινότμητος». Έτσι έκρατιριασμένο, τον έξώρισε στη Χερσώνα. Έκει όμως βρέθηκε γυναίκα να τον συμπάθησ, η Θεοδώρα, άδελφή του άρχηγού των Χαζάρων ! Την έπηρε σύζυγο και ύστερ' από δεκαετή έξορία και επί κεφαλής τής φυλής των Χαζάρων πλέει προς τηνΚωνσταντινούπολιν, με την άποφα να εκδικηθή. Στον Εϋξείνο Πόντο σηκώνεται μεγάλη τρικυμία. Τα πλοία του κινδυνεύουν να βουλιάξουν, φόβος κυριεύει τους άξιωματικούς τους και ένας του λέγει :

— Τάξε, Δέσποτα, ότι άν σωθοΰμε από τον κίνδυνο, θα συχωρήσης τους έχθρούς σου.

Αλλά η λύσσα τής εκδίκησης του ήταν τέτοια, ώστε ο Ρινότμητος Βασιλεύς άγγιξε το άκρωτηριασμένο του πρόσωπο και έπειτα σηκώνοντας το χέρι ψηλά, έφώναξε :

— Έναν και μόνο άν' αυτούς άν συχωρήσω τούτην την ώρα ήα μέ καταπιή ή θάλασσα !..

Και ο μανιώδης Ίουστινιανός εφύλαξε την ύπόσχεσί του. Έβγήκε στηνΠόλι και έπέρασε τους κατοίκους «έν στόματι μαχαίρας». Με τον καιρό όμως άρχισε να τυραννή και τους δικούς του. Τέλος ο ναύαρχος Βασίλειος Βαρδάνης έκανε... κίνημα, έπεκράτησε, έπιασε τον Ρινότμητον, ο όποιος αυτή τή φορά έχασε δόλοκληρο το κεφάλι τ υ. Άπεκεφαλίσθη τῷ 711.

Άν όμως αυτός άξιζε με τέτοια τιμωρία, τίποτε δέν έφταιγε ο υιός του Τιβερίου, άνευθυνο παιδάκι έννέα ετών, που ζοίσε με τή γιαγιά του στις Βλαχέρνες. Οι επαναστάται έπήγαν εκεί και το έξήτησαν. Ο Ιστορικός τής Βυζαντινής έποχής Θεοφάνης περιγράφει δραματικάτα το φοβερό συμβάν. Το παιδί είχε ζητήσει άσυλο μέσα στο Ίερό Βήμα του ναού. Έκει το βρήκαν οι στρατιώτες να κρατή περιφοβο με το ένα χεράκι του το «κινόναρον τής Άγίας Τραπέζης» και με το άλλο τα τίμια ξύλα και τάλλα φυλαχτά. Έξω από το Βήμα καθότανε η γιαγιά του Άναστασία (μητέρα του Ίουστινιανού), η όποία μόλις είδε τους στρατιώτες να μπαίνουν με γυμνά τα σπαθιά, έπεσε στα πόδια του άρχηγου του έκτελειστικού άποσπάματος Πατρικίου Μάρου, και με θρόνον και θεματά δάκρυα ζητούσε έλεος για τον έγγονό της, που δέν είχε κάνει τίποτε.

Ένῳ δέ η γοηία, κρατώντας τα πόδια του Μάρου και φιλώντας τα χέρια του, Ικέτευε, κατέφθασε δεύτερο άπόσπασμα με τον Πατρικό Στρούθο επί κεφαλής. Ο Στρούθος έμπηκε στο Ίερό, άρπαξε το παιδί, και τα μέν τίμια ξύλα τα έβρασε επάνω στην Άγία Τράπεζα, τα δέ φυλαχτά έκρέμασε στο δικό του λαιμό... Έπειτα οι στρατιώτες έσήκωσαν το μικρό Τιβέριο στα χέρια, τον έγδύσανε, τον εζάπλωσαν στο κατώρι τής Εκκλησίας και «δίκην προβάτον αυτόν έλαργυστόμησαν !» Ίόν εσφάξανε σαν άρνί...

Πλησίον των ερειπίων των Βλαχερνών βλέπει κανείς ακόμη και σήμερα τα ερείπια ενός Ιστορικού Πύργου. Μέσα σ' αυτόν, κατά την νύχτα τής 28ης Μαΐου 1453 — δηλαδή την προηγούμενη τής Άλώσεως τής Κωνσταντινουπόλεως ο Μέγας Δούξ Λουκάς ο Νοταράς έξεσφάλισε τή γυναικα του και τα παιδιά του. Άλλ' οι Όθωμανοί τους ανέκάλυψαν και τους έσφαξαν μέχρι και ενός νηπιού...

Οι Ιστοριογράφοι τής έποχής, περιγράφοντας το Παλάτι των Βλαχερνών, δέν εύρίσκουν λέξεις για να παραστήσουν τή μεγαλοπρέπειά του. Ένας άν' αυτούς Όθων ο Διδύγυλος γράφει : «Μαρμάρων

ώραίοτης, ποικιλία βαφών και χρυσού πλούτος κατεκόσμων αυτο πανταχόθεν». Η μεγάλη αίθουσα του θρόνου ήταν φαντασμαγορική. Οι τοίχοι της ήταν στρωμένοι με χρυσάφι και επάνω ήταν σκαλισμένα τ' άνδραγαθήματα των κατά καιρούς Αυτοκρατόρων και ίδιος Μανουήλ του Κομνηνού. Οι στόλοι των άνακτόρων ήταν σκεπασμένοι με «άπεφθον χρυσόν και άργυρον». Τέλος ο θρόνος άστραποβολούσε από το πλήθος των πολυτίμων λίθων. Σήμερα, άν' όλον αυτό τον πλούτο, δέν σώζονται παρά τοίχοι γυμνισμένοι για να δείχνουν στο διαβήτη τή ματαιότητα τής άνθρωπίνης φιλοδοξίας.

ΖΩΕΜΠΟΡ'ΚΟ ΣΤΥΛ

Ένας ζωέμπορος έλαβε το ακόλουθο τηλεγράφημα : «Αύλιον όλοι χοίροι σταθμών σας περιμένουν, επίσης το ταχύτερον έλθω αύλιον διότι τραίνο ταξειειωτών δέν πέρνει άγλαάδες. Η δουλειά στο Σ. δέν είνε έπιπερόδης, τιμή ζωών αυξάνει, άν έχετε ανάγκη μοσχαριών προτιμήστε με.

Έγινε μάχη και σφαγή.